

Öfke Tetikleyicileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Öfke Tetikleyicileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26536>

Özet

Öfke Tetikleyicileri Ölçeği (ÖTÖ), Çelik tarafından 2003 yılında bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş psikometrik bir ölçek aracıdır. Bu ölçek, bireylerde öfke tepkisini ortaya çıkaran spesifik çevresel, bilişsel ve kişilerarası faktörleri sistematik olarak belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, öfke yönetimi ve duygusal düzenleme alanlarında çalışan araştırmacılar ve klinisyenler için önemli bir araç sağlamaktadır. Ölçeğin yapısı, öfkenin tek boyutlu bir duygu olmaktan ziyade, farklı tetikleyici kategorilerine ayrılabilen karmaşık bir olgu olduğunu göstermektedir.

ÖTÖ, toplamda 71 maddeden ve dört ana faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, öfke deneyiminin çeşitli alt boyutlarını temsil ederek, tetikleyicilerin kapsamlı bir değerlendirilmesine olanak tanır. Ölçek geliştirme çalışması, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülmüştür ve Türkiye'deki öfke araştırmalarına önemli bir katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Öfke, Öfke Tetikleyicileri, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Duygusal Düzenleme, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Çelik, Ç.

Amaç

Öfke Tetikleyicileri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin öfke duygusunu tetikleyen spesifik durumları, olayları ve içsel süreçlerini ölçmek ve kategorize etmektir. Bu sistematik ölçüm, öfke yönetim programlarının hedeflenmesinde ve bireyselleştirilmiş terapötik müdahalelerin geliştirilmesinde kritik öneme sahiptir. Ölçek, öfke tepkisine yol açan uyaranları tanımlamak için detaylı bir çerçeve sunar.

Ölçek, özellikle öfke kontrolü zorlu yaşıyan veya yüksek düzeyde öfke deneyimleyen popülasyonlarda, öfke döngüsünün başlangıç noktalarını tespit etmeye yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, bilişsel yeniden yapılandırma ve durumsal kaçınma stratejileri gibi müdahaleler daha etkili bir şekilde uygulanabilir.

Yapı

Öfke Tetikleyicileri Ölçeği, psikolojideki duygu ve bilişsel süreçler arasındaki etkileşimi inceleyen

bir yapıyı ölçmektedir. Yapı, öfke deneyiminin sadece bir tepki değil, aynı zamanda belirli öncüllere bağlı bir süreç olduğunu varsayar. Bu öncüller genellikle hayal kırıklığı, adaletsizlik algısı, kişisel sınırların ihlali veya eleştirisi gibi durumsal ya da bilişsel faktörlerdir.

Ölçek, öfke tetikleyicilerini ölçerek, bireyin hangi tür uyaranlara karşı daha hassas olduğunu belirler. Bu, öfkenin altında yatan temel temalar ve inanç sistemlerini anlamak için önemli bir zemin hazırlar. Ölçeğin çok boyutlu yapısı (4 faktör), tetikleyicilerin homojen olmadığını, aksine farklı psikolojik kaynaklardan beslendiğini göstermektedir.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik bilgileri belirtilmemiş olsa da, bir ölçek geliştirme çalışması için temel gereklilikleri uyarınca, Çelik (2003) çalışmasında çeşitli geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak, bu tür tez çalışmaları için içerik geçerliği (uzman görüşleri aracılığıyla) ve yapı geçerliği (Faktör Analizi sonuçlarıyla) incelenmiştir.

Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi gereken psikolojik yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini gösterir. 4 faktörlü yapıların ortaya çıkması, ölçeğin öfke tetikleyicilerinin multidimensiyonel yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ancak kesin geçerlik katsayıları (örneğin, korelasyonlar veya kriter geçerliği değerleri) kaynağımızda mevcut değildir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik verileri kaynak içerikte açıkça listelenmemiştir. Ancak, geliştirme aşamasındaki psikometrik araçlar için standart uygulamalar, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliği analizlerini içerir. İç tutarlılık analizi, 71 maddenin tamamının aynı yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek için hayati önem taşır.

Yüksek bir Cronbach Alfa katsayısı, ölçeğin maddelerinin tutarlı olduğunu ve güvenilir ölçümler sağladığını gösterir. 71 maddelik uzun bir ölçek yapısı göz önüne alındığında, maddeler arasındaki korelasyonların tutarlı olması, ölçeğin genel güvenilirliği açısından kritik bir faktördür.

Faktör Analizi

Öfke Tetikleyicileri Ölçeği, Faktör Analizi sonucunda **4 faktör** ve **71 maddeden** oluşmaktadır. Bu sonuç, öfke tetikleyicilerinin tek bir genel boyutta toplanamayacağını, aksine dört farklı ve bağımsız alt kategoriye ayrıldığını göstermektedir.

Bu dört faktör, büyük olasılıkla Kişilerarası Çatışmalar, Bilişsel Haksızlık Algıları, Çevresel

Engeller ve ?çsel Hayal K?r?kl?klar? gibi öfke literatüründe yayg?n olarak kabul edilen boyutlar? temsil etmektedir. Faktör yap?s?n?n incelenmesi, ölçe?in yap? geçerli?ini destekleyen temel istatistiksel kan?t? olu?turmaktadır ve klinisyenlere öfkenin kayna?? hakkında daha detayl? bilgi sunar.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir yüksek lisans tezi çal??mas? ile geli?tirilmittir.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kaynakta kesin derecelendirme bilgisi olmamas?na ra?men, 71 maddelik psikometrik ölçekler genellikle 4, 5 veya 7 noktal? Likert format?n? kullan?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Genellikle üniversite ö?rencileri popülasyonu üzerinde geli?tirilm? olabilir, ancak genel yeti?kin popülasyonuna uygulanabilir.)

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ve öfke deneyimi ya?ayan bireyler. (Özgün çal??man?n örneklem grubu Çukurova Üniversitesi çevresindeki bireylerden olu?mu? olabilir.)

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, kendilerini öfkelendiren çe?itli durum veya dü?üncelere ne s?kl?kta veya ne ?iddette maruz kald?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Geçerlik, Psikolojik Güvenirlik, Öfke Yönetimi, 4 Faktörlü Yap?, Çelik (2003), Adana, Yüksek Lisans Ara?t?rmas?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana (Tez çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2003

Şartlar ve Ücret: Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda genellikle yazarın iznine tabiidir. Ticari kullanım ücretleri hakkında bilgi mevcut değildir. Akademik kullanımlarda kaynak gösterme zorunluluğu bulunmaktadır.

Kaynaklar

Çelik, ?. (2003). *Öfke Tetikleyicileri Ölçeği: Bir geçerlik ve güvenirlik çalışması* (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Öfke Tetikleyicileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.

Öfke Tetikleyicileri Ölçeği (ÖTÖ), 4 faktör altında toplanmış toplam 71 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin orijinal metinleri bu kaynakta mevcut değildir.